

Ислом Нури

Хурматли болалар! Биз сизлар билан кўп нарсаларни ўқиб-ўргандик. Билмаганларимизни билиб олдик. Энди бугун охирги дарсимизда яхши бола ва яхши киз қанақа бўлиши кераклиги ҳақида суҳбат қиламиз. Мусулмон бола доим амал қилиб юрадиган қоидаларни бирма-бир санаб ўтамиз. Сизларга осон бўлиши учун бу қоидаларни уч қисмга бўлиб ўрганамиз.

Биринчи қисм

1. Мусулмон бола Аллоҳга ва Расулulloҳга иймон келтирган бўлади. Ҳаммадан кўра кўпроқ у икковларини яхши кўради. Улар буюрган амалларни ихлос билан тўлиқ бажариб, савобини ҳар куни кўпайтириб боради. Ибодат вақти бўлганда ялқовлик қилмайди. Яхши ишларга буюрилганда бўйин товламайди. Аллоҳнинг дунё ва Охиратдаги азобидан кўрқиб туради. Гуноҳларига тавба қилади. Ислом қайтарган ишларни ҳеч ҳам қилмайди. Аллоҳдан ўзини, ота-онасини, қариндошларини, устозлари ва биродарларини дўзахдан асрашини, жаннатга киритишини сўраб юради.

2. Мусулмон бола яхши боладир. У ота-онасини яхши кўради. Уларни доимо хурсанд қилишга ҳаракат қилади. Мабодо билмасдан ҳафа қилиб қўйса, дарров кечирим сўрайди. Иш буюрсалар, «Хўп бўлади!» деб бажаради. Уларнинг дуоларини олади. Бирор иш қилаётган бўлсалар, қарашиб юборади. Ота-онанинг олдиларида одоб билан туради.

3. Мусулмон боланинг бадани ва юз-қўллари тоза, кийимлари озода бўлади. У тирноқларини, сочларини кўп ўстириб юбормайди. Хоналарни, ўзининг кўрпа-ёстикларини покиза саклайди. Ечган кийимларини чиройли қилиб тахлаб қўяди. Дастрўмолини гижим

Ислом Нури

килиб юбормайди. Китоб-дафтарларини кир қилмайди. Уйдаги ишларни ўзи билиб-билиб қилаверади.

4. У ака-укалари, опа-сингилларини ҳурмат қилади. Кариндошларини кўриб келади. Чунки Аллоҳ карин-дошлар билан яхши алоқада бўлишга буюрган. Яқин-ларидан узулишиб кетган одам жаннатга кирмайди.

5. Мусулмон бола доимо илм олади. Хар куни китоб ўқийди, дарс қилади. Куръон сураларини, зикр-дуоларни ёдлаб боради. Иложи борича телевизорни кам кўради. У мактаб дарсларини яхши ўзлаштиради. Исломий ва дунёвий устозларини каттик ҳурмат қилади. Ўзининг билганларини бошқаларга ўргатади.

6. Маълумки, хар бир ишнинг ўз одоби, қоидаси бор. Мусулмон бола ана ўша одобларнинг ҳаммасини билиб олади. Юриш-туриш, меҳмон кутиш, бошқалар олдида ўзини тутиш, одамлар билан гаплашиш, ўтириш, овқат ейиш, ухлаш ва хоказо ишларда Расулуллоҳ кўрсатган суннатларни ўрганиб, уларга амал қилади.

7. Мусулмон бола ширин сўз бўлади. У устозидан, китоблардан ва одобли инсонлардан чиройли сўзларни гапиришни ўрганиб боради. Укаларига, ўзидан кичкиналарга мулойим, юмшок гапиради. Жахли чикса ҳам бакириб, жеркиб бермайди. Ҳеч ким билан жанжаллашмайди. Ҳеч кимнинг кўнглини огритмайди.

8. Мусулмон бола кўни-кўшнилари ҳурмат қилади. Ҳаммага биринчи бўлиб салом беради. Қасаллар ва кексалардан хол-ахвол сўрайди. Уларга ёрдам қилади. Бошқаларнинг илтимосларини ўзининг ишидан аввал бажаришга ҳаракат қилади.

Ислом Нури

9. Мусулмон бола исрофгарчиликдан сакланади. Ўзининг ҳам, бошқаларнинг ҳам нарсаларини эҳтиёт қилади. Таҳоратда ва бошқа ишларда сувни оз-оздан ишлатади. Керак бўлмаётган чирокларни ўчириб юради. Дафтарларни тўлгизмай ташлаб юбормайди.

Иккинчи қисм

10. Мусулмон бола уят ишларни қилмайди. Уят (аврат) ерларини ҳеч кимга кўрсатмайди. Бошқанинг ҳам авратига қарамайди. Ёмон суратлар ва ёмон киноларни кўрмайди. Ёмон болалар билан ўйнамайди. Биронта ўртоғи гуноҳ иш қилаётган бўлса, (сигарет чекиш, карта ўйнаш, урушиш, сўкишиш каби) уни чиройли сўзлар билан қайтаради. Савобли ишларни қилишга қизиқтиради.

11. У хайвонлар ва қушларга, жониворларга шафқатли бўлади. Уларни бекордан-бекорга ўлдирмайди. Уриб-қийнамайди. Дарахтларни синдирмайди, гуллар ва ўсимликларни юлиб-топтамайди. Уларни парвариш қилади. Чунки улар Аллоҳга тасбеҳ айтиб туришади.

12. Яхши бола бировнинг хақидан эҳтиёт бўлади. Ҳеч кимнинг нарсасини сўрамасдан олмайди. Бошқанинг молини берухсат олиш – харом. Ўзининг нарсаси оз бўлса ҳам яхши бола шунга қаноат қилади. Одамлардан нарса сўрамасликка ҳаракат қилади.

13. Мусулмон бола саҳий бўлади. Аллоҳ берган неъматлардан бошқаларга ҳам илинади. Ҳадя, эҳсон, садақа қилиб юришни одат қилади. Бахиллик қилмайди. Нафси бузук, очкўз бўлмайди. Энг яхши нарсаларни ўзига бўлишини хоҳлайдиган худбин ҳам бўлмайди.

14. У ўзига озгина яхшилик қилган одамга ҳам раҳмат айтади. Яхшиликни унутмайди ва уни қаттарок қилиб қайтаришга интилади.

Ислом Нури

Аммо ўзи қимгадир яхшилик қилган бўлса, ундан раҳмат кутиб юрмайди. Бу иши учун савоб беришини Аллоҳдан сўрайди.

15. У ҳеч қимга ҳасад қилмайди. Бирор боланинг илми ёки нарсалари униқидан кўпроқ, чиройлироқ бўлса, унга гайирлиги келмайди. Балки ҳавас қилади. Аллоҳдан ўзига ҳам шунақа нарсалардан беришини сўрайди. Аллоҳ унга ниманидир бермаган бўлса ҳафа бўлмайди. Борига шукр қилиб юради. Шунда Аллоҳ унга ҳам Ўз неъматларидан янада кўпроқ беради.

16. Яхши бола бирор инсоннинг яхши иш қилаётганини кўрса, дарров унинг айбини топишга ҳаракат қилмайди. Аксинча, шу яхши ишдан ўзига фойда бўлмаса ҳам уни мактаб, дуо қилиб кўяди. У бошқаларга фойдаси тегадиган яхши ишлар учун ҳам хурсанд бўлади. Чунки яхши ишларни Аллоҳ яхши кўради-да.

17. Яхши бола намозхонларнинг айбларини худди ўзиникидек бекитади. Бир мусулмоннинг камчилигини кўриб қолса, уни ҳеч қимга гапирмайди. Агар иложи бўлса, ўша одамнинг ўзига чиройли қилиб тушунтиради. Мусулмоннинг хатосини баҳона қилиб, уни айблаб юриш кофирларга хизмат қилиш билан баробардир.

18. Яхши бола ўзининг биродарларини кадрлайди. Улардан бири билан ҳафалашиб қолса, тезда ярашиб олади. Дўстлари ҳақида яхши гумонда бўлади. Турли баҳоналарни қилиб, улардан алокани узмайди. Агар ўзи хатога йўл қўйган бўлса, айбини тан олиб, дархол кечирим сўрайди. Ўз биродаридан алоқасини узиб юборган одам илмли бўлса ҳам яхши одам бўлмайди.

19. Мусулмон бола сал каттароқ биродардан ўзига нисбатан бирор

Ислом Нури

хато ўтганини кўрса, ёшини хурмат қилиб, унга каттик сўз айтмайди. Унинг олдида ўзини камтар ва одобли тутати. Орқасидан гапирмайди.

20. Яхши боланинг чеҳраси очик бўлади. Аччиги келганда афтини бужмайтириб, лабини чўччайтириб олмайди. Ковогини солиб юрмайди. Унинг хаётида бирор нохуш иш содир бўлиб қолса, у Аллохнинг тақдирдан бўлади. Хўмрайиб олиш эса тақдирдан норози бўлиш, Аллохга ва одамларга зарда қилишга ўхшайди. Бунақа сифатли одамни Аллох яхши кўрмайди. Мусулмон бола одамларга ним табассум билан чиройли муомала қилади. У ҳеч қачон ух (уф) тортмайди. Хар қандай ҳолатда ҳам Аллохга ҳамд айтиб юради.

Учинчи қисм

21. Мусулмон болага ота-онаси, устози, биродарлари ёки ёши катталар насихат қилишса, жим туриб эшитади. Гап қайтармайди. Балки уларга раҳмат айтади. Қайсарлик қилиб ўз билганида туриб олмайди. Мутақаббир қимса эса насихатни ёқтирмайди.

22. Мусулмон бола диний ва дунёвий ишларини катталар билан маслаҳатлашмасдан қилмайди. У ота-онасига, узтозларига, бошлиқларига итоатда бўлади. Чунки бебошлиқ ва итоатсизлик мусулмонларнинг ишларига зарар етказилади.

23. Яхши бола мактанчок бўлмайди. У ҳаммадан кўра кўпроқ нарсани ўқиган, билган бўлса ҳам ўзини хали жуда оз нарса биламан, деб ҳисоблаб юради. Баъзи одам ўзича: «Мен кўп нарса ўқиганман, кўп нарсани биламан, мен бошқалардан устунроқман», деб ўйлайди. Доимо ўзини кўрсатгиси келиб туради. У мутақаббир ва акли кам одамдир.

Ислом Нури

24. Яхши бола бировларни масхара қилмайди. Тилини чиқариб, лабини буриб, кўзини қисиб ёки кўли билан ишоралар қилиб, одамларни қамситмайди. Ҳеч қимнинг устидан қулмайди. Бошқалардан ўзини қатта тутмайди. Қўчаларда қекқайиб юрмайди.

25. Яхши бола ҳамма Аҳли сунна мусулмонларни яхши инсонлар, деб ҳисоблайди. Ўзининг устозидан бошқа устозда ўқиётган болаларни ҳам биродар деб билади. Одамларнинг тинч-тотув ҳаёт кечиришларини хоҳлайди. Бошқача фикрли инсонлар билан ҳам мурося қилиб, чиройли гаплаша оладиган бўлади. Бефойда тортишувлардан узок юради. Ҳеч қимга зулм қилмайди. У ҳатто қофир одамнинг зулмга учраганини кўрса ҳам унга ёрдам беради.

26. Мусулмон бола қидамли бўлади. Машаққатни сабр, ибодат, дуо ва меҳнат билан енгади. Баъзиларга ўхшаб қиззақи, инжик, кўрқок, бесабр бўлмайди. Қийинчилик қелишига дўстларидан бири сабабчи бўлган бўлса ҳам уни айблашга бошламайди. Дўстни айблаш уятсизликдир. Мусулмонлар бир-бирларининг ҳатоларини қечирадилар. Бесабр, иймони заиф одам эса ўзини оқлаш учун бошқаларни қоралаб юради.

27. Мусулмон бола тилига эҳтиёт бўлади. Ўзининг ва мусулмонларнинг сирларини сақлайди. Бошқанинг сирини билишга уринмайди. Биров ҳат ёзаётган бўлса, уни ўқиб турмайди. Ота-онаси ва устозлари «гапирмагин», деган гапларни ҳеч қимга гапирмайди. Баъзи болаларнинг эса оғизлари бўш бўлади. Ўйламасдан гапириб, ўзларига ҳам, бошқаларга ҳам зарар етказадилар. (Мусулмон бола рост гапиради. Аммо душмандан сақланиш учун ёлгон гапириш мумкин).

Ислом Нури

28. Мусулмон бола довурак бўлади. Кофир, мунофик ва фосиклардан кўркмайди. Фақат Аллохдан кўркади. Аллохнинг дўстларини дўст, душманларини душман, деб билади. Душманларнинг хийла ва зарарларидан эҳтиёт бўлади. Иложи бўлса, улар билан муроса қилади. Динга зарар етказаётган бўлсалар, уларга қарши қурашади. Ислом ва иймонни тили, моли ва бор қучи билан, қерак бўлса жони билан ҳимоя қилади.

29. У ҳамма соҳада: иймон, илм, ибодат ва ақлда қучли бўлади. Ўзбек, араб ва чет тилларини пухта билишга интилади. Компьютерда ишлашни билади. Бадан тарбия билан шугулланиб, жисмонан қучайиб боради. Сувда сузиш, отда чопиш, ўқ отиш ва қураш тушишни ўрганadi. Баъзида футбол ўйнаб туради.

30. Мусулмон бола Исломни халқ ўртасида тарқатишга ўз ҳиссасини қўшади. Исломнинг бир қисмига эмас, ҳаммасига амал қилади. Чунки, бизнинг дунё ва Охирадаги саодатимиз Ислом динимизга боғлиқдир. Қачон Ислом дини қучли, азиз ва муқаммал бўлса, биз ҳам ўшанда қучли ва азиз бўламиз.

Мана, азиз болажонлар, шу билан қитобчамиз ниҳоясига етди.
Сизларнинг
хаммангизга бахт-саодат ёр бўлсин. Илмига амал қилadиган яхши
инсонлар бўлиб
етишинглар. Бу дунёда бахтли ҳаёт кечириб, Охирада жаннатга
қирш сизларга ҳам
бизга ҳам насиб бўлсин.